אבל הלכה כרבי אליעזר איזו היא בתולה *כל שלא ראתה דם מימיה אע"פ שנשאה מעוברת משיודע עוברה מניקה עד שתגמול את בנה נתנה בנה למניקה נמלתו או מת ר"מ אומר מטמאה מעת לעת וחכ"א דיה שעתה איזו היא זקנה כל שעברו עליה שלש עונות סמוך לזקנתה *רבי אליעזר אומר כל אשה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה רבי יוסי אומר מעוברת ומניקה שעברו עליהן שלש עונות דיין שעתן ובמה (א) אמר דיה שעתה בראייה ראשונה אבל בשניה מטמאה מעת לעת ואם ראתה הראשונה מאונס אף השניה דיה שעתה: **גמ'** תניא אמר לו רבי אליעזר לרבי יהושע אתה לא שמעת (ב) אני שמעתי אתה לא שמעת אלא אחת ואני שמעתי הרבה אין אומרים למי שלא ראה את החדש יבא ויעיד אלא למי שראהו כל ימיו של רבי אליעזר היו עושין כרבי יהושע לאחר פטירתו של רבי אליעזר החזיר רבי יהושע את הדבר ליושנו כרבי אליעזר בחייו מ"ט לא *משום דרבי אליעזר שמותי הוא וסבר אי עבדינן כוותיה בחדא עבדינן כוותיה באחרנייתא ומשום כבודו דר"א לא מצינן מחינן בהו לאחר פטירתו של ר"א דמצינו מחינן בהו החזיר את הדבר ליושנו אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי אליעזר בארבע חדא דאמרן ואידך *המקשה כמה תשפה ותהא זבה מעת לעת דברי ר"א והלכה כדבריו ואידך *הזב והזבה שבדקו עצמן יום ראשון ומצאו טהור יום שביעי ומצאו טהור ושאר הימים לא בדקו רבי אליעזר אומר הרי אלו בחזקת טהרה רבי יהושע אומר אין להן אלא יום הראשון ויום השביעי בלבד רבי עקיבא אומר אין לדם אלא יום שביעי בלבד ותניא *ר"ש ורבי יוסי אומרים נראין דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע ודברי ר"ע מדברי כולן אבל הלכה כר' אליעזר ואידך *דתנן אחורי כלים שנטמאו במשקין ר' אליעזר אומר מטמאין את המשקין ואין פוסלין את האוכלין מטמאין את המשקין ואפילו דחולין ואין פוסלין את האוכלין ואפילו דתרומה רבי יהושע אומר מטמאין את המשקין ופוסלין את האוכלין א"ר יהושע ק"ו ומה טבול יום שאין מטמא משקה חולין פוסל אוכלי תרומה אחורי כלים שמטמא משקה חולין אינו דין שפוסל אוכלי תרומה ורבי אליעזר אחורי כלים דרבנן וטבול יום דאורייתא ורבנן מדאורייתא לא עבדינן קל וחומר דמדאורייתא אין אוכל מטמא כלי ואין משקה מטמא כלי ורבנן הוא דגזור גזרה משום משקין דזב וזבה משקין דעלולין לקבל טומאה גזרו בהו רבנן אוכלין דאין עלולין לקבל טומאה לא גזרו בהו רבנן ומאי שנא אחורי כלים דנקט משום דקילי (א) דתנן כלי שנטמא מאחוריו במשקין אחוריו טמא תוכו אוגנו ידיו טהורין נטמא תוכו כולו טמא מאי קמ"ל שמואל בכולהו תנן הלכתא וכי תימא אחורי כלים קמ"ל דלא תנן ולימא הלכה כר"א באחורי כלים (א) אלא הא קמ"ל (ג) שאין למדין הלכה מפי תלמוד ותו ליכא והאיכא דתנן (ג) ר"א אומר

מלמדין

מתני' וחכ"א דיה שעתה. עד כ"ד חדש שהוא זמן הנקת התינוק. ובגמרא [ט.] מפרש טעמא: שעברו עליה. שלא ראתה: שלש עונות. מפרש לה בגמרא [ט:]: סמוך לזקנתה. מפרש בגמרא [ט.]: כל אשה. וה"ה ילדה: מעוברת ומניקה כו'. אבל לא עברו עליה לא ופליג אדרבי אליעזר ואת"ק דאמר לעיל מעוברת דיה שעתה משיודע העובר ומניקה משנולד: בראייה ראשונה. שראתה הבתולה או המעוברת או הזקנה לאחר שלש עונות: אבל בשנייה מטמאה מעת לעת. שהרי חזרה לקדמותה להיות דמים מצויים בה: **גמ'** אין אומרים למי שלא ראה את החדש שיבא ויעיד. שראה: שמותי. לשון שמתא שהרי ברכוהו כדאמרינן בהזהב (ב"מ דף נט:) הלכך לא עבדינן כוותיה באחרנייתא: דמצינן מחינן בהו. אי עבדי כוותיה באחרנייתא: המקשה. מחמת ולד בתוך אחד עשר יום שבין נדה לנדה וקשתה שלשה ימים רצופין ובכל יום ראתה דם וקי"ל דאינה זבה מחמת שלשה ימי קישוי ליטען שבעה נקיים וקרבן דכתיב* כי יזוב זוב דמה ודרשינן בבנות כותים* דמה מחמת עצמה ולא מחמת ולד ואם שפתה מן הצער שעמדה בלא צער לאחר השלשה ימים וילדה נתגלה הדבר למפרע שלא בא הדם מחמת הולד והרי היא יולדת בזוב וצריכה שבעה נקיים לבד ימי טומאת לידה וצריכה שני קרבנות אחד לזוב ואחד ללידה: וכמה תשפה. תעמוד ותנוח מצערה לאחר השלשה של קושי ותהא זבה למפרע מחמת הקושי: מעת לעת. אם שפתה מאתמול היום זה עד כעת מחר איכא למימר דלאו משום ולד הוה וקרינן ביה כי יזוב זוב דמה ופליג ר' יהושע עליה בפרק בנות כותים*: שבדקו עצמן. כשפסקו מזובן הוצרכו לספור שבעה נקיים בלא ראייה כדכתיב (ויקרא טו) וספר לו וגו' ובדקו עצמן לראשון ושביעי ושאר חמשה ימים שבינתיים לא בדקו: בחזקת טהרה. הואיל ותחלתו וסופו בטהרה וטובל לערב של שביעי: אלא ראשון ושביעי. וצריכין למנות עוד חמשה ימים לנוספים שמא ראו בינתיים ומיהו לא הוה ידעה כולהו שראתה בינתיים סתרה לנקיות הראשון דרחמנא אמר (ויקרא טו) ואחר תטהר אחר אחר לכולן שלא תהא טומאה מפסקת בינתיים* אבל השתא מששא היא ומונה לסירוגין: אלא יום שביעי בלבד. דשמא ראתה ימים שבינתיים וסתרה את טהרת יום הראשון דכולהו נקיים בעינן* דכתיב ואחר תטהר אחר אחר לכולן שלא תהא טומאה מפסקת בינתיים: מדברי ר' יהושע. שר"א השוה מלומיו דקסבר כיון דתחלתן וסופן בטהרה מחזקינן נמי לאמצעיים בטהרה אבל רבי יהושע כיון דלאמצעיים חיים לטומאה נסתרה טהרת יום ראשון: אחורי כלים. דאמרינן לקמן אחורים טמאין ותוכו טהור דטומאת משקין לטמא כלים דרבנן והכי הוא דגזור שלא יטמא תוכו בנגיעת אחוריו וטעמא מפרש בבכורות [לח.] עבדו רבנן היכרא כהן טומאה לידעו אינשי דמדרבנן היא ולא נשרוף עליה תרומה וקדשים: שנטמאו במשקין. ומשקין בשרץ והוו ראשונים ולא מטמו כלים מדאורייתא אלא אב הטומאה ורבנן הוא דגזור: מטמאין את המשקין. מדרבנן דכיון דעלולין לקבל טומאה מיטמו בכל דהו להיות ראשונים ויפסלו את השני בחולין: ואין פוסלין את האוכלין. רבותא קתני דאפילו מפסל לא פסלי כדמפרש טעמא ואזיל: טבול יום שני הוא ואינו מטמא משקה חולין דקי"ל [פרה פי"א מ"ד] כל הפוסל את התרומה מטמא משקה להיות תחלה חוץ מטבול יום וטעמא מפרש *) בפ"ק דשבת (דף יד:): אחורי כלים. בטומאת משקין דרבנן דכלי אינו מקבל טומאה מדאורייתא אלא מאב הטומאה בפ"ק דפסחים (דף יח.): וטבול יום. לפסול אוכלי תרומה דאורייתא כדקיימא לן טבל ועלה אוכל במעשר כו' ומקרא נפקא לן ביבמות (דף עה.) ואפילו בנגיעה: משום משקה זב וזבה. רוקו ומימי רגליו שהן אבות הטומאה כדכתיב (ויקרא טו) וכי ירוק הזב וגו': ומ"ש אחורי כלים דנקט. לינקוט תוכי כלים וכגון דנגעו משקין טמאין לתוכו והוו נמי דרבנן: משום דקילי. אבל תוכי כלים כיון דאחמירו בהו רבנן כדקתני נטמא תוכו כולו טמא מודה רבי אליעזר שפוסלין את האוכלין: הא קמ"ל. מדאיצטריך למימר להו הלכה שמע מינה דאין למדין הלכה מפי תלמוד מתוך המשנה וברייתא ששנויה כאן הלכה כפלוני אין למדין מהן שהאמוראים האחרונים דקדקו בטעמי התנאים והעמידו הלכה על בוריה אבל הראשונים לא דקדקו איש בדברי חבירו אלא כל אחד מה ששמע מרבו מלמדה לתלמידו שמועה כמו שהיא והיא היתה נקראת משנה וברייתא והיה נותן לנו לתת טעם לשמועתו זה נותן טעם לדבריו וזה נותן נה טעם אחר כדאמר (שבת דף סג.) ליגמר איניש והדר ליסבר ואותה סברא היתה נקראת תלמוד בימי התנאים ומשנה ששנויה בה פסק הלכה מסברת תלמוד שלהן ניסנית ואין למדין הימנה:

מלמדין

שמותי הוא. פירש"י שברכוהו וקשה דמסתמא לא היה מזכיר לשון שמתא ובמעשה גופיה דפרק הזהב (ב"מ דף נט:) אינו מזכיר אלא לשון ברכה ופירש ר"ת ורשב"ם דשמותי הוא היינו דהוה מתלמידי שמאי וכן איתא בירושלמי *פרק קמא דתרומות דתנן סאה של תרומה טמאה שנפלה לתוך מאה של תרומה טהורה ב"ש אוסרין וב"ה מתירין לאחר שהודו א"ל אליעזר תירום ותשרף מי הודה למי וקאמר ב"ש לב"ה א"ל אסי מתניתין אמרה כן לאחר שהודו אמר ר' אליעזר יתרום ותרום ותשרף ורבי אליעזר לאו שמותי הוא בתמיה וכן מפרש בהלכה ביאה דרבי מכיל*:

רבי אליעזר אומר הרי היא בחזקת טהרה. מכאן משמע אשה שספרה ז' נקיים ובדקה יום ראשון ויום ז' ונמצאה טהורה דחשיב ספירה רק שבדקה עצמה יום שפסקה בו לערב והפסיקה בטהרה ודוקא יום ז' אבל יום ח' לא ומיהו לכתחלה [לא מועיל] וצריכה לבדוק בכל יום:

משום דקילי. אבל תוך כלי פסל אוכלין דתרומה משום דהוי מי"ח דבר (שבת יג:) האוכלין והכלים שנטמאו במשקין:

ועל

---

*) [נ"ל בפ"ק דפסחים]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones